

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap martius 24^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalannal; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

A' b e t e g e k.

(Vége.)

„Lajos! tövis-szurás után kellemesebb a' rózsza — szólt az orvos. — Az öröm csak örömmel keverve izes. Hogy örömnappjainkat illőleg becsülni tudjuk, sima kigyó-csipéseknek vonalat kell huzni kedves és kedvetlen nappjaink közé. Meg lehet, illy csipés után mondanom azt: „bölcst tanács, kevésnek higgy: de bölcsebb, senkinek se higgy.“ Most pedig ezt mondom: nyomorult rossz ember, kinek barátja nem volt; szerencsétlen szánakozásra méltó, ki soha nem szeretett. — Mostani bajodnak is bizodalmatlanság oka. — Ha bizodalommal barátodat megajándékozod, elmúlnak a' keserű napok. — De hagyjuk abba a' komoly leczkézést! — Most tanácsolnám, légy csendes, nyugodj; — nekem M. tanácsnok urhoz kell mennem. Eliz kisasszony beteg!“

„Mi! beteg? — mond még egyszer barátom! Eliz beteg? — Az Istenért, csak nem veszedelmes? — Ugy! meglehet, jól mulat magát! — Hahaha! — vagy talán a' kedves hódoló távozott — vagy talán egy kis félreértés. — 'S te oda még? — Sok szerencsét! — Mondd neki, hogy szép, — hogy angyal; hasonlítsd szemeit a' csillagokhoz, arcát liliomhoz, ajkait rózsákhoz! — O ezt ő szívesen hallgatja; — annak örülni fog. — Kérd, hogy szóljon, 's hangját hasonlítsd Storazzi énekéhez — vagy, fogadd tanácsomat, hasonlítsd a' Sirenhez, kigyóhoz — hahaha!“

„Lajos ez keserű guny; éppen most jövék Eliztől: ő sajnálva hallá rosszul létedet; — hamar segedelemre 's tüsténti tudósításra kért-meg. — Lajos, te anglyalt rágalalmazol!“

„Igen, anglyalt — még pedig földi anglyalt — ki olly hiedékeny, mint Éva anyánk — 's ki a' kigyó szerepét nagyon is betanulta. — Láttad volna őt tegnap! — Igen, neked el kell mondanom! keblem talán könnyebbül.“

„Sándor bátyám — mint ő mondá — a' magyar csalogány csatogásait jött-be falusi magányából meghallgatni a' pesti magyar színházba. — Két csinos leányát is magával hozta. — Mint teljesen ismeretleneket játékszinbe vezettem. — A' rosz idő daczára is elég néző volt: — de nem annyi, hogy kutató szemeim Elizt szemmel ne tarthatnák. — Hiszem, tudod földszini rendes páholyukat. — Csak nem semmisültem kinombán, midőn észre vettem egy mai kórképű vörös nyakas ficzkó kacsingatásait — 's a' páholyba lövelt szemnyilait. — A' ficzkónak csak hamar bajtársa akadt — 's az ostrom elég tüzesen folyt. — Én parázson ültem; — hajszálaim álldogálni kezdtek; — ereimben forrott a' vér; — nem ülhettem; — hugaim egymásra néztek, — csudálkoztak, midőn kérdéseiket feleletlenül hagytam. — Az uracsokra nem haragudhatam; — ha nyilaik vissza pattannak, — ismerem az illy közönség vitézeit, — ha mondom aczélra találnak a' kebelben, szégyennel vonulnak vissza, ön magukra ismernek, és sülyednek saját szemek előtt, 's a' sötét jó menedék ilyenkor: — de ők maradtak — 's Eliz vidám szeszélyes volt, és nevetett. — Én már tovább nem állhatván, felejtve bátyám 's hugaimat, a' páholyba léptem.“

„Eliz kisasszony igen jól mulat!“ — mondám.

„O igen jól! — kegyedtől tanultam!“ — lön a' válasz. — De ezt minek is beszélem neked, ki tanúja voltál szócsatánknak. — Én keserűen, igen, ha jól emlékezem, talán nagyon is keserűen felelgeték. — Egykedvűleg válánk-el — 's most mondd, én nyugodt legyek? — Hah, hogy világokat nem semmisíthetek!“

„Lajos! öröm és bú egyesülnek a' sors szelenczében. Ezt jól keverni tudni, az emberiségnek hivatása. — Az első hatásnak engedett hiedékenység egész népeknek emelt sirkövet. Ezt fontold-meg! — Most mennem kell; hetedfél az óra — pedig már egy óra előtt vártak reám. Isten veled!“

„Hm hm! — mond ut közben az orvos — tehát csakugyan eltaláltam: a' viszonyos szerelemfáltás betegekké tette őket. Ugy látszik, nem lesz nehéz az olaj-ágot mindkettővel elfogadtatni. — Lajos, az igaz, egy kicsint makacs, 's még a' leányt egészen elidegenítheti; pedig ennél magam sem hiszem, hogy olly könnyen menjen az apostolkodás; mert szép mint angyal, 's nem csuda, ha emberfinak angyal mellett hőbben dobog keble. — Már az igaz, ha van mennyország e' földön is, ugy az ifjúság örömei az. Ha vannak földi angyalok, ugy a' tiszta keblű leányok 's romlatlan ifjak azok.“

„A' nagyságos uraság színházba ment!“ — mond egy fürge szobaleány a' belépő orvosnak.

„Vezessen hát kis baba a' kisasszonyhoz!“

„A' kisasszony kéreti kegyedet, menne utána a' színházba!“

„A' színházba?“

„Igen, igen a' színházba! — O kegyed igen jó orvos — alig ment-el, kisasszonyunk felkelt; nem érzi semmi baját, csak egy kissé bús. Ha én beteg leszek, hasonlólag kérni fogom kegyedet.“

„Szívesen, szívesen babám; de —

„Áztán nagyon dicsérte kegyedet a' kisasszony.“

„Elhiszem, elhiszem; de —

„Parancsolja kegyed, hogy befogassak?“

Az orvos, csakhogy szabadulhasson a' csacska leánytól, sebesen iramlott a' színháznak.

„Ah doctor ur, itt van? — honn nem győztem kegyedet várni — eljöttem a' színházba.“

„Elég nem jól tette kegyed.“

„De még számot is kell vetnünk. Nemde azt mondá doctor ur, Lajos beteg?“

„Igen is, fekszik.“

„Nem, ő itt van!“

„Az lehetetlen!“

E' szempillantásban hivatott gyorsan az orvos. — 'S mint bámult, midőn Lajost és Kérgesit egy csoport tüzes fiatalok közepette a' színház előcsarnokában megpillantá.

„Alávaló szemtelen! — kiálta Lajos — megtanítom önt ismeretlen hölgyek iránti tiszteletre és a' színházban illő magaviseletre!“

„Semmire kellő örült botor! — eresszen — mond fuldokolva Kérgesy — különben semmiért sem állok jót.“

„Barátim! ez elégtételt kíván. Én reátok hivatkozom.“

„Kivánjon az ördögtől elégtételt.“

„Szólltok-e az ügybe, vagy nem?“

„Kaczagjátok ki a' bolondot!“

És Kérgesy feszült vállal törekvék bejutni a' színházba; de viszhangra talált a' becsület-érzés, 's több hang kiálta a' viszáldóknak — adnának számot illy erény, becsület, és rend elleni tettről, melly mocsokfolt gyanánt piszkolandja mindnyájokat. —

„Jól van hát! — mond Kérgesy. — Én játékszinbe jövök, 's azt kérdem, nincs-e jogom a' teremben oda nézni, hova akarok?“

„Van.“

„Én oda néztem, hova akartam, 's im jó e' szerelemföltő különöz, 's nemtelennek nevez, hogy egy orrom előtti páholyba tekintek. Én viszonoztam a' szép nevet, 's innen a' per.“

„Halljuk Lajost!“

„Barátim, ez igen szép volna így, 's megérdemelném, hogy mint békezavarót kivessetek. De halljátok a' történetet!“

„M — tanácsnok tegnap színházba jó családjával. E' hatalmas uracs birtokába veszi a' páholy előtti tért, 's arczátlan kacsingatásaival kezdi Eliz kisasszony figyelmét zavarni: — de mint-hogy már egyszer kimondtam, 's vissza sem vonom — ő elég szemtelen volt ma a' szemjátékot megujítani. — M — tanácsnok kért — lennék szives őt ez illetlenségre figyelmeztetni — és szólnám-fel, ne tenné-ki mind magát mind M — ur családját a' közönség mendemondájának. Én engedvén a' kíváнатnak, illőleg kérem, hagyna-fel e' szembetűnő játékkal. Ő nevetett, 's örült-nek nevezett. Én a' szemtelen czímmel tisztelém-meg! — 's most határozatok, mellyikünk a' rendzavaró.“

Öt percz mulva csend uralkodék a' színházi csarnokban, 's a' becsület szavára hajolt fiatalság — bárnem örömet, ajtót csukott az utszára tolt Kérgesy után: — az igen nagy számú közönség pedig annyira tapsolt az eredeti peleskei notariusnak, hogy M — tanácsnok 's néhány fiatalon kívül maig is fátyol-fedett a' történet.

„Hát csakugyan kivetették?“ — szóllt M. ur a' páholyba lépő gyógyászhoz.

„Érdeme szerint; 's kegyed tudja?“

„Én szemmel látott tanúja valék a' pernek. — Kegyed kihivatása után, gyanútól ingerelve, én is kimentem. Megvallom, tartottam a' dolog hevesebb fordulatától, 's azon esetben közel akarrék lenni. — Lajosnak köszönetemet, de egyszersmind figyelmet ébresztő hevessege miatt elégtlenségemet adja tudtára. — Holnap ebédre elvárom kegyeteket!“

És e' peleskei notarius barátjának, B. Gazsi juratus urnak, igaza volt. Pesten szilárdul mivelődik a' fiatalság; a' hajdani ököl-viadalok száműzettek, 's a' fiatalságnak jelszava „becsület.“ Ennek örül a' magyar hon, és Pest nemtője; mert férfiak ékesítik a' hazát, nem a' haza a' férfiakat.

„Mebékéltél Lajos?“

„Illy hatalmas indító ok után lehetlen nem-et mondani. — Ha örülni nem volnék kéntelen, boszorkodnám, hogy neked ismét mint mindig, igazad volt, midőn könnyen hívóséggel vádoltál. — Barátom! beh sokat köszönök neked!”

„Holnap ebédre hívott a' tanácsnok ur minket.”

Lajos e' hirre nyakába ugrott, és csókolta a' gyógyászt. — Aludni nem tudott, 's más nap egész délig öltözött.

Ekkor olly jó, olly elégedett színben volt Lajos, hogy tegnap-i lázának okát méltán sejtette Eliz. — Ez angyal olly szépen nézett Lajosra, midőn megtudá, hogy a' színházi hölgyek hugai voltak, hogy a' gyógyász a' betegség okát 's orvoslás módját könnyen eltalálta. — A' jó gyógyász nehogy tudománya is veszélyeztessék, az öregek után nézett, 's magában ismételteté: szánakozásra méltó, ki soha nem szeretett!”

ÉLETTÖRTÉNET.

Asszonyi remek írók csarnoka.

(Vége).

3.

A' jelenkorbul. Pichler Karolina,

született Greiner, 'asszonyság (Horn Uffo után.)

Elholtakról biographiákat szoktunk írni, mellyek az életi viszonyoknak azon pontos leírása, száz meg száz kisebb események 's anekdoták hű felszámllálása, azon nélkülözhetlen ecset-vonások, mellyekkel az eredeti képnek mássát kiegészítjük, és így az utó-világnak ítélő szemei elébe állítjuk. Másképp' van ez az élő jelességek körül. Itt nem annyira a' személyes, mint írói character hű rajzolása az, melly az eredetit valóságában minden szép lelki tulajdonával, írói mély tehetségével és hatásával velünk megismerteti. Jelenkorunk egyik illy nevezetessége á' nevezett P. asszonyság. — Ki ne ismerné a' romantika, kivált a' történeti romantika ezen írói hősnéjét? Legalább előttünk Magyarok előtt nem szabadna annak ismeretlennek lenni, kinek művészi keze a' magyar vitézséget, szilárdságot, erénységet olly híven másolni tudá; ki előidőnk hőseit olly fényben állitá a' német olvasó közönség elébe; ki hazai történeteink szekrényét feltára honosai előtt, hogy így szomszédjaik nemzeti erényeiket méltányolni, és becsülni tudnák. Azért reményem, kivált szép olvasónéink előtt, kiknek ezen asszonyi remek írók csarnokával hódolatunkat tenni kívántuk, nem végzendünk kellemetlen munkát ha a' híres roman-íróné tudományi charakteristikáját, egy hiresebb német író, Horn Uffo, után, közlendjük. Ez ekképp' ír róla:

P. asszonyság, mint Ceres képmása, tűnik-fel előttem. Haja koszorúzva érett sárga kalászokkal, baljában a' bokros kévét, írói termékenységére jelképeül, jobbában az ítélő tehetség éles sarlóját tartva, melljében a' szűzen 's tisztán lobogó láng. Midőn előszer láttam, még inkább feltűnt ezen hasonlításom valósága, mellyet a' legcsekélyebb vonásokban is olly igazolva láttam.

Örültem, hogy öt annyira felfogtam. Mindenben, mit P. assz. irt, fellelhető a' tökéletes érettség. Itt minden elkészült, tiszta, leülepedett; semmit sem találhaték, mi még forrongásban vagy keletkezésben volt volna. Ámbár éppen ezen érettség talán itt ott a' festmény színeit halványítja, de még is inkább tetszik nekem e' halvány pirosság, mint ama lármás zöld, melylyel néha asszonyi írók érzelmi visszatükrözteknek fagyos havát pázsittá mázolni szeretnék. P—nél minden valóság; 's meg vagyok győződve, hogy minden irata szíve mélyéből eredt, még Agathoklesze is.

Első munkája, mellyel mint roman-íróné fellépett „Leonora“ volt, ámbár már az előtt írá „Olivier“-jét: de ezek csak első szárny-esattogtatásai valának a' serdülő írói tehetségnek: azonban a' szárnyak hatalmas suhogásából gyaníthatni lehetne magasra emelkedését; első reptét még is „Agathoklesz“-ével kezdé. E' munkája előtt 's utána is több apró elbeszélést szerze, mellyek között, mint írói talentuma kecsesebb gyöngyei „a' barna Fritz“ — mellyet Auffenberg szinpadra is hozott, — 's a' „huszár tiszt“ 's többek említendők. Ezt követé egy nagyszerű román „a' hohenbergi grófok“ első történeti románja; melly írás-nemében ő korának minden íróját messze maga után hagyá. Csak hamar egymásután világba bocsájtá: „Bécs ostromát“ characteristikára 's alkatra nézve legjelesebb románját — „a' Svédek Prága alatt“ 's „Buda visszavételét.“ Ezekben általán a' férfias erő 's állhatatosság tűnik-fel; de ama bájló gyengédség, ama szelid hangok, mellyek az ostrom viharain, a' vad janicsár muzsika csörtetésein is keresztül lengnek, elárulják az íróné érzékeny asszonyi szívét. — „A' „harcz - kedvelő Fridrik“-ben az elbeszélés egy más nemébe tér által; fel megy ő' itt az évek hosszú során a' Babenbergeek koráig. Mesterileg rajzolja itt a' vitéz Magyarokat, milly sovárgó pillanatokkal tekintgetnek a' Dunán-át Bécs fejejlő tornyaira. Mesterileg rajzolja a' bajnok herceget, mint enyelg a' szerelem karjaiban, mint harezol elszántan, mint esik-el, mint nő-fel e' szerencsétlen magbul a' véráztatta vetés, 's mint arat-tatik-le a' boszulás sarlójátul. — Történeti elbeszélési sorát „Guttenberg Erzsébet“-tel rekeszté-be, és P. utolsó munkálatiban „elszórt lapjai írószekrényemnek“ czim alatt élete elmúlt korát idézé-fel olvasói előtt.

A' költés mezején sem vala ő járatlan. Költeményei bár nem számosak, még is némelylek, mint p. o. „Hohenfurth alapítása“ nagyon kedvelttek. Dramái között első helyet érdemel „II-ik Ferdinand“ mind nyelvre, mind személyesítésre, mind a' jelenetek helyes elrendezésére nézve; mi által nagyon bebizonyítja, hogy itt is a' férfias erőt az asszonyi hévvel éppen olly aránylag tudá vegyíteni, mint elbeszéléseiben. De nem igen látszik kedvelni a' dramát; mert ebben keveset irt: azért ismét egy más fény-oldalát kell említnünk sok oldalú elmetehetségének. — P. t. i. majd minden europai nyelvet ért; ismeri legtöbb nemzetnek literaturáját; de még a' keresztény kor előtti poros classicusokat is. Byron „Corsar“-ját utánozhatlanul mesterileg fordítá. Valójában különös dolog P. és Lord Byron, egy angyal mephisto nyakán csüggve, mint dicsőült általa e' daemoni költő, az éjnek fia, ez óriási sarjadéka a' száműzött angyalnak.

'S most még egy könyve van hátra, a' „Hohenbergi grófok“ 's „Bécs ostroma“ közé helyezendő, egy kies völgy büszkén tornyozó sziklák között „a' női méltóság“ (Frauenwürde). E' muuka őt, mint tökéletes költőné, bélyegzi. Itt szabadon mutatkozik az asszonyi magas erény classici alakban. Nem jár itt karöltve a' vaspánczélos lovaggal; nem tiporja itt le a' tomboló

mén a' liget virágait. Egy örök béke terjeng-el a' viruló völgyön, 's a' jótékony csendességű házi élet uralkodik itt. Pichler Karolina Ausztriának becses tulajdona, egy művészi kincs, melly tulajdonosa nevére is méltán ragyogtatja-át dicső sugarait.

HAZAI HIRLELŐ.

Hosszú élet példája. Maglódon, t. n. Pest megyei helységben, folyó hó 10-kén halt-meg bizonyos özvegy Bántó Éva, uj magyarnő, élete 115-ik évében. A' boldogult 20-dik évében lön neje katonáskodó férjének, kivel 70 évet töltvén-el, annak halála után még 25 évet élt özvegységben. Hosszú életének napjaiban semmi nemű betegséget nem érzett; 's elszenderülése is, miután az ecseri lelkész által, a' haldoklók szentségében részesítettett, öregségi elgyengülés következménye volt. Hült tetemeit negyed izigleni és számra 19 unokája 's tömérdek népség kísérte, unokáinak gyász zenéje mellett, minden tisztelet-megadás és többszöri harangoztatás után ugyancsak folyó hó 12-kén a' maglódi köz temetőbe.

KÜLÖNFÉLE.

London és Paris. — Egy angol lap következő párhuzamot vont London és Paris közt. — Parishoz közelíteni fölébresztőbb mint Londonhoz; mert London a' foglalkodás városa, — Paris a' gyönyöröké; London az ész rakpiacza, — Paris az esztelenségeké; London ott tenyésző épületfákkal tele erdő, — Paris buja virágokkal tarkálló kert; London hatalmas thrón, mellynek lépcsőiről a' világ minden részére törvények terjednek-ki, — Paris a' kellemek temploma; mellynek arany sugárai világ-művelők; London a' komoly, szigorú Pallas városa, — Paris a' szinpompázó Irisé. Egy szóval: London a' férfi-világ fővárosa; — Paris a' némbereké.

Nevezetes hely. Tudva van, hogy Romában sz. Péter temploma azon helyen épült, hol hajdan Nero circusa állott, mellyben e' vérszopó fejdelem több ezer keresztény rabot a' legkikeresettebb kínok közt végeztetett-ki. A' capitolium lábánál vérzett-el sz. Péter is, 's most azon földön, melly annyi vértanúnak vérét itta, oltárok emelkednek. A' sz. Péter-tér már hajdanl időben köztisztület tárgya volt annyira, hogy midőn V-dik Pius pápa a' lengyel követtel e' téren keresztül ment, 's ez őt némelly ereklýeért, hazájába küldendőért, kérte volna, Pius lehajolt, földet markolt-fel, és zsebkendőjébe kötven e' szavak közt nyujtá a' követnek: „vegye ön, ennél becsesbet nem adhatok!”

M u l a t t a t ó. — Egy szobaleány engedelmet nyervén asszonyágától a' közel fekvő városba tánczmulatságra mehetni, ott elragadtatva a' táncz gyönyörűségétől csak későn vette észre, hogy az óra éjfélt utánra jár, 's az idő sem a' legkellemetesebb. Hogy tehát gyalog ne kellesék haza menni, illy furcsaságra vetemedett. A' legközelebb levő bábameszterhez bekoczogot, és azt nyakrafőre lebetegedett asszonyához hívja; ez befogat, és kocsin a' szobaleánynyal a' faluba kihajtat; itt, hol több közbirtokos is lakott, a' leány egy uri ház előtt megállítja, és azon ürügy alatt, hogy hátul az ajtón bemenvén a' kaput kinyitattja, a' ház mellett eltűnik.

Vár sokáig a' sebész, de se leány nem jön, se kapu nem nyílik; végre unva a' várakozást, kopogtat a' kapun, mire egy ásitózó inas oda jön, 's — felvilágosítja csalattatásáról. (Telegraph.)

„Egy gyönyörű szép gyűrű! 50 ft. pengő először!“ — felkiált a' dobos egy kótyavetyén. Éppen 55 ftot ígér egy a' gyűrű után ásitózó uracs, midőn több kisasszony belép az ajtón. Ide fordul most az uracs figyelme; mert ki nem tudja, hogy a' szépnem társaságában az órák perczenként mulnak?! Az uracs is egészen elfelejtkezék gyűrűjéről, míg egy harsány „senki se többet? másodszor!“ a' dobos stentori torkából ismét azt eszébe nem juttatja. Rögtön oda fordul a' kikiáltóhoz, 's kérdezi „enyim?!“ „Nem nagysás uram“ lön a' felelet. „Tehát még egy forintot“ — Erre csend lesz — és a' dobos a' „harmadszort“ kimondván, kérdi nagyon illendően az uracsot „nem parancsol nagysád teherhordókat?“ „Most egyszer nem“ szólt mosolygva az uracs „csak ide a' gyűrűvel!“ „Hiszen nem arra licitált nagysád.“ Tehát mire? kérdi ez boszúsan. „Arra a' tyuk-ólra“, felel a' kiáltó. És az uracs pirulva kifizetvén tartozását, mitsem gondolva tyuk-ólával, a' kaczagó kisasszonyokkal eltűnt. (Telegraph.)

EMLEKMONDÁS.

S z e r e n c s e.

Változik a' jóra roszra,

Mint az idő járása;

A' zivatart napfény, ismét

Ezt zivatar követi.

Boldogsága kellő pontját

Ember ritkán érheti.

'S bár mit tegyen a' halandó,

Szerencséje nem állandó;

Ha fölemel jobbjaival,

Földig aláz baljával.

MARIAY A. S. után K. H. K. J.

Mentség. — Ne igen keressük az alkalmat magunk mentésére, azt tartván, hogy, ki igen mosdik, szennyet érez magán. FÁY ANDRÁS.

A' hála érzete egy a' legszebbek közül, 's honos minden nemes lélekben.

B. JÓSIKA M.

A' valódi jó tett nem szükölködik jutalom nélkül. Ez az, melly ön magát táplálja. Saját érdemében van a' jutalom, és belső öröm. Fél erény az, melly haszonért gyakoroltatik; magtalan a' jó tett, mellynek rugója ön szeretet.

CHERNEL KÁLMÁN.

Szórejtvény.

Vedd fejemet, 's tüstént szömbél így kerti gyümölcs lesz:

Vissza pedig ha teszed, lehet az fedezője fejednek.

KAPOLY FERENCZ.

Előbbi rejtvény: HÁLÓ.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.